

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ УЧИТЕЉСКОГ
ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

На седници Наставно-научног већа Факултета, одржаној 13. 7. 2018. године, изабрани смо у Комисију за оцену и одбрану докторске дисертације *Улога наставника и ученика у хеуристичкој настави природе и друштва*, кандидата Горане Старијаш, асистента на Учитељском факултету у Београду.

Комисија у саставу: др Нада Вилотијевић, редовни професор на Учитељском факултету у Београду, др Вељко Банђур, редовни професор на Учитељском факултету у Београду, др Слађана Анђелковић, ванредни професор на Географском факултету у Београду, др Гордана Мишчевић Кадијевић, ванредни професор на Учитељском факултету у Београду и др Сања Благданић, ванредни професор на Учитељском факултету у Београду после стеченог увида у наведену дисертацију, подноси Већу следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. Основни подаци о кандидату и дисертацији

Горана Старијаш рођена је у Вировитици 1982. године. образовање у основној школи започела је у Градини, а завршила у Илоку. Гимназију „20. октобар“, општи смер, завршила је у Бачкој Паланци.

Учитељски факултет у Београду уписала је 2000. године. Током студија била је неколико пута награђивана. Дипломирала је 2005. године са просечном оценом 9,14. Приликом доделе диплома добила је награду за студента генерације. Мастер академске студије на Учитељском факултету у Београду завршила је 2012. године са просечном оценом 9,86. Мастер рад, под називом *Место и улога одрживог развоја у основним школама у Аустрији* одбранила је код ментора проф. др Наде Вилотијевић. У новембру 2012. године уписала је докторске академске студије на Учитељском факултету, модул *Методика наставе природе и друштва*.

Од 2005. године радила је као професор разредне наставе, на одређено време, у неколико основних школа у Београду. Упоредо са радом у основној школи, била је хонорарно ангажована на Учитељском факултету у Београду као сарадник за практичну

наставу у школи вежбаоници из предмета Методика наставе природе и друштва II. У марту 2009. године почиње да ради на Учитељском факултету у Београду као сарадник за методичку праксу. Од 2011. године ради као сарадник на предмету Методика наставе природе и друштва II. На истом предмету 2014. године прелази у звање асистента.

Објавила је, самостално или у коауторству, више стручних и научних радова у педагошким и методичким зборницима и часописима у области Методике наставе природе и друштва. Учествовала и руководила организацијом неколико научних скупова на Учитељском факултету у Београду. На предлог ментора основне идеје докторске дисертације представила је у оквиру програма Share.Connect.impACT који је организовао PERFORM (Performing and Responsive Social Sciences) у сарадњи са UNESCO програмом Мост и Домом културе Студентског центра.

Одлуком Већа научних области друштвено-хуманистичких наука Универзитета у Београду 27. 3. 2018. године дата је сагласност на предлог теме докторске дисертације Горане Старијаш под називом *Улога наставника и ученика у хеуристичкој настави природе и друштва*.

Докторску дисертацију Горане Старијаш *Улога наставника и ученика у хеуристичкој настави природе и друштва* чини: 227 страница основног текста, 9 страница литературе (130 библиографских јединица) и 41 страница прилога. Дисертација садржи Резиме и Кључне речи на српском и енглеском језику. Основни текст структурисан је у неколико целина: *Увод* (13–16); *Теоријски приступ проблему истраживања* (17–136): *Појмовно одређење и развој хеуристичке наставе, Суштина и битне одлике хеуристичке наставе, Наставници и рефлексивна пракса, Хеуристичке компетенције, Хеуристика у делима педагога и дидактичара, Карактеристике репродуктивне и хеуристичке наставе – паралела, Улоге наставника у репродуктивној и хеуристичкој настави, Улоге ученика у репродуктивној и хеуристичкој настави, Хеуристички уџбеник, Унутаршколска подршка хеуристичком образовању, Хеуристичка настава у настави природе и друштва; Методолошки оквир истраживања* (137–159); *Резултати истраживања* (160–222): *Улоге наставника у хеуристичкој настави, Хеуристичко-вођатељски стил рада наставника, Компетенције наставника у хеуристичкој настави природе и друштва, Моделовање ефикасније и делотворније наставе интегративног хеуристичког карактера у настави природе и друштва, Хеуристичке компетенције ученика; Закључак* (223–236) и *Импликације резултата истраживања* (237–239).

2. Предмет и циљ дисертације

Докторска дисертација Горане Старијаш има за предмет утврђивање ставова и мишљења испитаника о улогама и кључним компетенцијама наставника и ученика у ефикаснијој организацији хеуристичке наставе у школи. У оквиру истраживања кандидат се бави улогама наставника и ученика у хеуристичкој настави, али при томе не занемарује њихове улоге у репродуктивној традиционалној настави, јер је она доминантна у нашим основним школама. Указује на разлику између улога наставника и ученика у репродуктивној и хеуристичкој настави, њихова обележја, предности и вредности.

Циљ истраживања је био да се: утврди утицај хеуристичке наставе на промену улога наставника и ученика у настави; истраже кључне компетенције ученика и наставника као основних чинилаца ефикасне организације хеуристичке наставе; утврди колико хеуристички модел наставе утиче на квалитет постигнућа ученика у наставном процесу; истраже суштинска обележја хеуристичке наставе као основе за моделовање отворених креативних задатака; истраже ставови и мишљења испитаника о утицају хеуристичко-водителског стила рада наставника на ефикасност наставе и постигнућа ученика.

Докторска дисертација представља солидан допринос у области Методике наставе природе и друштва, а спроведено теоријско и емпиријско истраживање потврдило је сву сложеност и актуелност обрађене проблематике, своју оправданост и теоријско-практичну вредност. Поред тога, дисертација пружа шири и продубљенији увид у суштинске теоријске аспекте хеуристичке наставе и могућности њене примене у настави природе и друштва, као и увид у измењене улоге наставника и ученика у хеуристичкој настави. Истраживање је усмерено на откривање кључних улога и хеуристичких компетенција наставника и ученика у настави природе и друштва, обележја и суштине хеуристичке наставе, затим истраживања утицаја хеуристичко-водителског стила рада на ефикасност наставе и постигнућа ученика, као и откривање образовних потреба наставника за упознавање и примену хеуристичке наставе.

Резултати ове дисертације могу да буду значајни за даље унапређење наставе природе и друштва, за допринос разради теорије хеуристичке наставе и, на тим темељима, моделовању практичне примене ове наставе у нашим школама у првом циклусу основношколског образовања.

3. Основне хипотезе од којих се полазило у истраживању

У складу са дефинисаним циљем и задацима истраживања операционализоване су и основне хипотезе истраживања: учитељи показују позитивне, афирмативне ставове и мишљења о улогама наставника у хеуристичкој настави природе и друштва; студенти учитељских/педагошких факултета показују позитивне, афирмативне ставове и мишљења о улогама наставника и ученика у хеуристичкој настави; постоји статистички значајна разлика између наставника и студената учитељских/педагошких факултета у проценама, ставовима и мишљењима о улогама наставника и ученика у хеуристичкој настави; наставници показују позитивне, афирмативне ставове и мишљења о утицају хеуристичко-водителског стила рада на ефикасност наставе; студенти учитељских/педагошких факултета показују позитивне, афирмативне ставове и мишљења о утицају хеуристичко-водителског стила рада на ефикасност наставе; постоји статистички значајна разлика између наставника и студената учитељских/педагошких факултета у проценама утицаја хеуристичко-водителског стила рада на ефикасност наставе; наставници показују позитивне, афирмативне ставове и мишљења везане за процену компетенција наставника у хеуристичкој настави природе и друштва; наставници адекватно познају обележја хеуристичке наставе природе и друштва у којој су ученици успешни; наставници исказују веома позитивне ставове према битним елементима хеуристичких компетенција ученика. Све хипотезе су потврђене истраживањем.

4. Кратак опис садржаја дисертације

Опредељеност за тему *Улога наставника и ученика у хеуристичкој настави природе и друштва* проистекла је из бављења кандидата савременим концепцијама и моделима наставе, могућностима да се кључне поставке овог модела на квалитетан начин интегришу у наставу природе и друштва и тиме допринесу променама улога наставника и ученика, као и из чињенице да елементи ове наставе још нису у довољној мери разрађени, иако је њен потенцијал неоспоран.

Прва целина докторске дисертације носи назив *Теоријски приступ проблему истраживања* и састоји се из 11 поглавља: *Појмовно одређење и развој хеуристичке наставе, Суштина и битне одлике хеуристичке наставе, Наставници и рефлексивна*

пракса, Хеуристичке компетенције, Хеуристика у делима педагога и дидактичара, Карактеристике репродуктивне и хеуристичке наставе – паралела, Улоге наставника у репродуктивној и хеуристичкој настави, Улоге ученика у репродуктивној и хеуристичкој настави, Хеуристички уџбеник, Унутаршколска подршка хеуристичком образовању и Хеуристичка настава у настави природе и друштва. Кандидат је на основу релевантне литературе (теоријских и истраживачких студија домаћих и страних аутора) анализирао и целовито сагледавао специфичности хеуристичке наставе.

У поглављу рада под називом *Појмовно одређење и развој хеуристичке наставе* кандидат се бави појавом и развојем хеуристике и хеуристичке наставе и, на основу анализе релевантне литературе, наводи мисли значајних проучавалаца хеуристичког приступа у настави: Архимеда, Сократа, Крстића, Веденског, Вилотијевића, Хуторског итд.

Посебну пажњу кандидат је посветио поглављу *Суштина и битне одлике хеуристичке наставе* где се бави одређењем хеуристике као окоснице развијајуће наставе, хеуристичком образовном ситуацијом и хеуристичким дијалогом као битним елементом хеуристичке наставе у ком су активни и ученици и наставник. Поред тога бави се и дијалошким компонентом циљева, структуре и садржаја хеуристичке наставе наводећи да дијалог треба да буде основни саставни део образовања које се реформише, образовања које је усмерено на стваралачки развој ученика његовим сопственим темпом. Посебна пажња посвећена је разматрању улоге дијалога у образовно-васпитном процесу који кандидат анализира са аспекта његове примене приликом чега се не преносе и не испоручују готова знања ученицима, већ се одвија процес генерисања знања.

У поглављу које носи назив *Задаци и образовна путања ученика* у хеуристичкој настави кандидат разматра хеуристичке задатаке путем којих ученици постају заинтересовани за напредовање у сопственом образовању, суочавају се са реалним научним проблемима, износе сопствене хипотезе о одређеним појавама, стварају креативне производе који су актуелни и значајни за њихов живот у савременом информационом друштву и на тај начин пружају ученику могућност за саморазвој.

У наставку, у поглављу *Питања у хеуристичкој настави*, кандидат разматра питање као саставни део дијалога и наводи најзначајније ауторе који су се у својим радовима бавили том тематиком.

Хеуристички задаци назив је поглавља у ком кандидат полази од промишљања аутора који су анализирали питање хеуристичких задатака и који су сагласани у

одређивању карактера и функције хеуристичких задатака – то је наставни задатак који има за циљ да ученик створи лични образовни производ користећи начине и облике хеуристичких активности, то су отворени задаци за које не постоји јединствено решење.

Хеуристичко мишљење представља поглавље у ком кандидат закључује да је сврха хеуристичке наставе да помогне ученику како би пројектовао своју образовну путању која подразумева не само стицање знања, већ и властите програме учења, циљеве развоја, начине учења, облике презентације знања и рефлексiju резултата, али и да допринесе томе да ученици стварају образовну продукцију у изучаваним предметима, пројектују своју образовну путању, освајају непознато.

Поглављем *Истраживачки модели у хеуристичкој настави* кандидат указује на измењену позицију ученика и наставника у односу на репродуктивну наставу, односно њихово активно учешће у истраживањима, играма, расправама, уопште учествовање у наставном процесу које се базира на истраживачком учењу и усмерено је на развијање вештина, способности, ставова, самосталности, индивидуалности, одговорности.

У поглављу *Рефлексija у хеуристичкој настави* кандидат указује на важност рефлексije за наставника, али и ученика којима она помаже да формулишу добијене резултате, предефинишу циљ даљег рада и коригују свој образовни правац. У том циљу разматра циљеве рефлексije: сетити се, открити и схватити главне компоненте делатности – смисао, врсте, начине, проблеме и путеве њиховог решавања, добијене резултате и сл.

Наставници и рефлексивна пракса назив је поглавља у ком се кандидат најпре бави питањем саморефлексije и еманципације. Кандидат анализира радове Хабермаса и на основу тога наводи да различитим типовима сазнања и науке одговарају различити интереси и како је веома важно да имамо свест о себи, да стално преиспитујемо себе. У наставку анализе кандидат закључује како циљеви образовања наставника треба да буду усмерени на самоевалуацију, сагледавање проблема из различитих углова, промену праксе како би се допринело васпитавању појединаца који ће бити способни да преиспитују себе, поједница који ће бити слободни да употребљавају разум не приклањајући се ауторитету.

Кроз поглавље *Хеуристичке компетенције* анализирају се хеуристичке компетенције наставника и хеуристичке компетенције ученика. Кандидат истиче како наставник који примењује хеуристичку наставну концепцију мора да буде пре свега стручно компетентан, треба добро да познаје своју струку, наставне предмете. Такође,

мора да буде педагошко-дидактички компетентан и, да на основу досадашњих резултата у теоријским расправама и практичној примени, издваја најважније ученичке компетенције које имају хеуристички карактер.

У поглављу *Хеуристика у делима педагога и дидактичара*, на основу анализе радова домаћих и страних аутора, кандидат наводи педагошке концепције у којима је ученик доведен у субјекатску позицију, самостално стиче знања, истражује, однос са наставником је сараднички што уједно представља и карактеристике и основу хеуристичког приступа.

Значајне разлике између традиционалне и хеуристичке наставе разматране се у поглављима *Карактеристике репродуктивне и хеуристичке наставе – паралела и Улоге наставника и ученика у репродуктивној и хеуристичкој настави* с посебним освртом на хеуристичко-водителјски стил рада наставника. Кандидат наводи и анализира улоге наставника и ученика у обе концепције наставе и закључује да хеуристичка настава у концептуалном смислу представља нешто ново што превазилази досадашњу предавачку наставу и схватање о учењу као о начину преноса и усвајања готовог знања. У наставку анализе закључује да су ученици активни, наставници их хеуристичким разговором воде до схватања садржаја који се обрађују и да разговор представља средство којим се ученици мисаоно ангажују, али и показатељ наставнику како ученици напредују на свом путу ка проналажењу решења. На основу тога кандидат наводи и пружа осврт на нове улоге до којих се долази у хеуристичкој настави: хеуристичко-водителјска, мотивациона, евалуаторска, дијагностичко-саветодавна, васпитна, планерска, еманципаторско-критичка, инструктивна и иновативна.

Поглављем *Хеуристички уџбеник* кандидат разматра путеве израде хеуристичког уџбеника, шта се под њим подразумева и који су циљеви и функције уџбеника у хеуристичкој настави. Пружа осврт и указује на разлику између уџбеника намењеног за традиционалну и хеуристичку наставу, као и важност уџбеника са ученичком компонентом за хеуристичку наставу.

Унутаршколска подршка хеуристичком образовању представља поглавље које се односи на ангажовање наставника у изради, расправи и практичној примени решења проблема хеуристичког образовања које једино може да омогући израду адекватних наставно-методичких пакета и савладавање и формирање спремности наставника за реализацију ове наставно-методичке подршке.

Теоријске основе дисертације завршавају се поглављем *Хеуристичка настава у настави природе и друштва* где кандидат анализира наставу природе и друштва, њен циљ и програме за наставне предмете Свет око нас и Природа и друштво, с посебним освртом на садржаје програма како би се указало на хеуристичке наставне потенцијале које садрже ови предмети.

У целини *Методолошки оквир истраживања* кандидат је изложио и коректно образложио методологију научно-истраживачког рада: предмет истраживања, друштвени, теоријски и практични значај истраживања, циљ, задатке, хипотезе, варијабле, методе, инструменте, статистичку обраду података и узорак истраживања. У овом делу кандидат је дефинисао и кључне појмове истраживања: хеуристичка настава, индивидуална образовна путања ученика, хеуристичке компетенције, хеуристички задаци и образовна рефлексија. Сложеност проблема истраживања условила је и употребу различитих инструмената којима су прикупљене потребне чињенице и подаци за даљу теоријску анализу и постављање одређених генерализација. У истраживању је коришћена техника анкетирања и скалирања, док су у оквиру ових техника примењене петостепене скале Ликертовог типа за наставнике и студенте учитељских/педагошких факултета.

У оквиру обраде података коришћено је више различитих статистичких параметара и анализа. У односу на статистичке параметре у првом реду коришћене су мере дескриптивне статистике на основу којих су извршене дескриптивне анализе испитиваних концепата везаних за хеуристичку наставу у истраживању. То су: аритметичка средина (M), стандардна девијација (SD), минимални регистровани скор (Min), максимални регистровани скор (Max), скјунис као мера хоризонталног одступања од нормалне расподеле (S) и куртозис као мера вертикалног одступања од нормалне расподеле (K). Поред тога, од дескриптивних параметара коришћен је Кронбахов коефицијент (Cronbach α) као показатељ поузданости коришћених скала.

Од статистичких обрада, поред дескриптивне анализе, примењен је t-тест у случајевима када је независна варијабла имала две категорије испитаника које су поређене по испитиваним концептима (попут варијабли: пол, средина или година студија). Том приликом су уз статистике аритметичке средине и стандардне девијације разматрани статистички параметри: t-тест за независне узорке (t), степен слободе (df) и девијације. У анализи категоријских варијабли које су садржавале три или више категорија примењена је једносмерна анализа варијансе (ANOVA). Поред параметара

аритметичке средине и стандардне девијације рачунати су: укупна варијанса (F), степен слободe међугрупне варијансе (df_1), степен слободe унутаргрупне варијансе (df_2) и девијације. Коначно, у анализи односа категоричких варијабли социодемографског сета и нумеричких процена различитих карактеристика хеуристичке наставе рачуната је поин-бисеријска корелација чија је вредност изражена преко ета коефицијента (η).

Истраживање је обухватило укупно 336 наставника са територије Београда – градска и приградска средина и 433 студента треће и четврте године учитељских/педагошких факултета у Србији из: Београда, Врања, Јагодине, Сомбора и Ужица. Попуњавање упитника спроведено је путем online анкете које су наставници и студенти попуњавали у периоду од 1. до 30. новембра 2017. године. Формирани узорак на коме је истраживање спроведено својим приказаним карактеристикама одговара потребама научно-истраживачког рада и критеријумима које је непоходно задовољити како би могле да се примене одговарајуће статистичке анализе.

Имајући све ово у виду, Комисија је закључила да је изабрана и примењена методологија примерена утврђеном проблему и постављеном циљу, задацима и хипотезама истраживања.

Целина *Резултати истраживања* садржи пет поглавља: *Улоге наставника у хеуристичкој настави*, *Хеуристичко-вођатељски стил рада наставника*, *Компетенције наставника у хеуристичкој настави природе и друштва*, *Моделовање ефикасније и делотворније наставе интегративног хеуристичког карактера у настави природе друштва* и *Хеуристичке компетенције ученика*.

У поглављу *Улоге наставника у хеуристичкој настави* кандидат разматра обележја улога наставника у хеуристичкој настави природе и друштва, ставове студената о улогама наставника у хеуристичкој настави. У наставку анализе пореди ставове наставника и студената о овим улогама. Истраживањем кандидат је дошао до податка да испитани наставници исказују општи позитиван став према хеуристичкој настави и свим улогама наставника у хеуристичкој настави. Утврђена је листа улога наставника које су по оцени испитаника кључне у ефикасној организацији хеуристичке наставе и утемељене на самосталном и кретивном истраживачком раду ученика. Добијени резултати показују да наставници заузимају изразито позитивне ставове према улогама наставника у хеуристичкој настави. Позитивни ставови наставника према њиховим новим улогама представљају значајан показатељ о прихватању ове концепције наставе. Готово хомогени ставови испитаника без обзира на пол, степен

стручне спреме и радно искуство указују на могућност да овакав модел лакше постане применљив у наставној пракси. Такође, и испитани студенти педагошких/учитељских факултета исказују позитиван и афирмативан став и мишљење према хеуристичкој настави. У даљој анализи кандидат прелази на утврђивање разлика између ставова две групе испитаника – студената III и IV године. Утврђено је да позитивнији став заузимају студенти III године. Високо позитивни ставови студената о улогама наставника у хеуристичкој настави су прилично хомогени, осим код студената Учитељског факултета у Врању. Кандидат истиче да ове разлике указују да студенти нису уједначено одлучни у својим ставовима што свакако упућује да је потребно појачати њихову припрему и оспособљавање за примену хеуристичког модела у наставном процесу. Поред тога, кандидат је поредио ставове и мишљења наставника и студената учитељских/педагошких факултета о хеуристичким улогама наставника. Оба стратума узорка, наставници и студенти, заузимају веома позитивне ставове према улогама наставника у хеуристичкој настави. Међутим, позитивније ставове исказују наставници у односу на студенте.

Хеуристичко-водителски стил рада наставника је поглавље у којем кандидат пружа осврт на ставове наставника и студената о наведеном стилу рада наставника. Резултатима истраживања кандидат је дошао до податка да наставници и студенти исказују изразито позитивне ставове у односу на утицај хеуристичко-водителског стила рада на ефикасност наставе. Упоређивањем добијених података за ове две групе узорка кандидат износи закључак да наставници заузимају позитивнији и афирмативнији став о утицају хеуристичко-водителског стила рада на ефикасност наставе.

У наставку анализе у поглављу *Компетенције наставника у хеуристичкој настави природе и друштва* изнети су подаци о веома позитивним ставовима наставника према свим процењиваним компетенцијама у оквиру хеуристичке наставе, с тим што наставници са вишим степеном стручне спреме, као што је и очекивано, и наставници са више година радног искуства позитивније процењују важност компетенција у хеуристичкој настави.

Моделовање ефикасније и делотворније наставе интегративног хеуристичког карактера у настави природе и друштва представља поглавље у ком кандидат упућује на податак да наставници адекватно познају и указују на позитиван утицај обележја хеуристичке наставе природе и друштва у оквиру које се ученици могу развијати на

различите начине у различитим доменима и да адекватно познају циљ и суштину образовне хеуристичке рефлексије.

Целина *Резултати истраживања* завршава се поглављем *Хеуристичке компетенције ученика* где је изнет закључак да наставници процењују да постоје посебне хеуристичке компетенције које детерминишу успех ученика у хеуристичкој креативној сфери и да је потребно развијати те компетенције. Кандидат пружа осврт на ставове испитаних наставника који оцењују да репродуктивна настава давањем знања у готовом облику не стимулише ученике да самосталним и креативним радом долазе до нестандартних одговора. Истакнуто је да наставници веома позитивно процењују битне елементе хеуристичких компетенција ученика у решавању хеуристичких задатака: вредносно-смисаоне компетенције, образовно-сазнајне компетенције, вештина рефлексије, комуникативне компетенције и компетенције личног усавршавања.

Закључак представља четврту целину у којој су обједињени и сумирани резултати спроведеног истраживања. Налазима су, у највећој мери, потврђена очекивања исказана истраживачким хипотезама.

Посебан допринос представља поглавље *Импликације резултата истраживања* где кандидат указује на предлоге и препоруке за унапређивање педагошке теорије и праксе код нас. У том циљу наводи неколико следећих предлога: даље теоријско утемељење хеуристичке наставе као посебног дидактичког система и њено дефинисање; успешно практично моделовање хеуристичке наставе у нашим школама; теоријску разраду и конституисање посебних методика хеуристичке наставе; теоријско и практично оспособљавање наставника и других експерата који се баве образовањем; иновирање студијских програма на учитељским/педагошким факултетима; израду програма стручног усавршавања наставника из области хеуристичке наставе; припремање и пројектовање малих, односно акционих истраживања на факултетима, у заводима или развијенијим школама.

5. Остварени резултати и научни допринос дисертације

Докторска дисертација под називом *Улога наставника и ученика у хеуристичкој настави природе и друштва* представља солидан допринос у области Методике наставе природе и друштва. Теоријско и емпиријско истраживање спроведено у оквиру дисертације потврдило је сву сложеност и актуелност обрађене проблематике и своју

оправданост и теоријску и практичну вредност. Научни допринос представља критичко сагледавање нових улога наставника и ученика у хеуристичкој настави природе и друштва, сагледавање утицаја хеуристичког модела наставе на постигнућа ученика, као и утврђивање кључних компетенција ученика и наставника као основних чинилаца ефикасне организације хеуристичке наставе. Реализовано истраживање о улогама наставника и ученика у хеуристичкој настави природе и друштва представља значајан допринос разради теорије хеуристичке наставе и, на тим темељима, моделовању практичне примене ове наставе у првом циклусу основношколског образовања.

6. Закључак

Докторска дисертација Горане Старијаш *Улога наставника и ученика у хеуристичкој настави природе и друштва* у потпуности је усклађена са одобреном пријавом ове теме. Дисертација представља оригиналан и вредан допринос дидактичко-методичкој науци, посебно Методици наставе природе и друштва. Представља самостално научно дело о кључним аспектима ефикасне примене хеуристичке наставе у настави природе и друштва и променама улога наставника и ученика у хеуристичкој настави. Кандидат је испољио смисао за одабир проблема, избор и примену методологије и техника научно-истраживачког рада, као и анализу онога што је најбитније са становишта предмета истраживања. Дисертација је писана систематично, прегледно и јасно. Критички анализирајући релевантну литературу и документацију, као и показујући оспособљеност за емпиријско истраживање и умешност у интерпретацији већине истраживачких резултата, кандидат је целовито размотрио одабрани проблем. Свакако да у раду има питања која захтевају потпунију елаборацију и додатна објашњења, али појединачне примедбе и сугестије чланови Комисије ће изнети на одбрани.

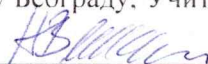
Дисертација је подвргнута поступку провере оригиналности докторских дисертација. Извештај указује на оригиналност докторске дисертације кандидата Горане Старијаш под називом *Улога наставника и ученика у хеуристичкој настави природе и друштва*, те се прописани поступак припреме за њену одбрану може наставити.

На основу свега изнетог, Комисија сматра да докторска дисертација *Улога наставника и ученика у хеуристичкој настави природе и друштва*, кандидата Горане Старијаш, асистента на Учитељском факултету у Београду, испуњава све услове који се овој врсти рада постављају и предлаже Наставно-научном већу Факултета да је прихвати и одобри њену јавну одбрану пред истом Комисијом.

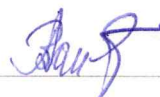
У Београду, 14. 11. 2018. године

Комисија:

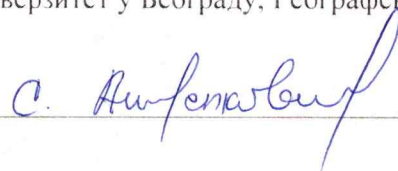
др Нада Вилотијевић, ментор, редовни професор,
Универзитет у Београду, Учитељски факултет

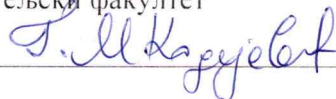
др Вељко Банђур, председник комисије, редовни
професор, Универзитет у Београду, Учитељски
факултет

др Слађана Анђелковић, члан комисије, редовни
професор, Универзитет у Београду, Географски
факултет

др Гордана Мишчевић Кадиевић, члан комисије,
ванредни професор, Универзитет у Београду,
Учитељски факултет

др Сања Благданић, члан комисије, ванредни
професор, Универзитет у Београду, Учитељски
факултет

